

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/105382,Dzieci-w-bydlecych-wagonach.html>

Dzieci z Zamojszczyzny w sierocińcu w Łaskarzewie, 1942-1943 (fot. z zasobu IPN)

ARTYKUŁ

Dzieci w bydłych wagonach

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: KATARZYNA ADAMÓW 31.01.2024

Na początku 1943 r. do Dystryktu Warszawskiego Generalnej Guberni skierowano szereg transportów z wysiedleńcami z Zamojszczyzny. Widok wycieńczonych i konających rodaków, a zwłaszcza dzieci, był szokiem dla ludności na trasie ich przejazdu.

1 stycznia 1943 r. na stacji kolejowej w Siedlcach zatrzymał się pociąg nazwany później przez miejscowych – pociągiem grozy. W bydlęcych wagonach wiózł na wół żywe dzieci wysiedlone z Zamojszczyzny.

Spontaniczna pomoc

Dzieci wypędzono z domów z terenu Zamojszczyzny w ramach Generalnego Planu Wschodniego. Przewidywał on wysiedlenia i zgermanizowanie Europy Wschodniej. Do Dystryktu Warszawskiego skierowano sześć pociągów. Na trasach kolei gromadziły się tłumy. Polacy starali się ratować dzieci przed zniemczeniem i śmiercią. Pojawienie się na początku stycznia 1943 r. transportów z bezbronnymi dziećmi poruszyło społeczeństwo polskie.

Do Dystryktu Warszawskiego skierowano sześć pociągów. Na trasach kolei gromadziły się tłumy. Polacy starali się ratować dzieci przed zniemczeniem i śmiercią.

Jeden z pociągów dotarł na stację kolejową w Siedlcach 31 stycznia 1943 r. W wagonach, które wyruszyły z Zamościa, znajdowało się ponad 500 dzieci. Dzieci, siłą zabrane od rodziców, ślaniały się na nogach. Były chore, przemarznięte, głodne i wystraszone. Mieszkańcy miasta zebrali się na rampie kolejowej, na którą Niemcy kazali odstawić pociąg. Przynieśli ze sobą odzież, koce i żywność.

Dzieci miały zostać zarejestrowane, a dalszy ich los nie interesował okupanta. Przygarnęło je do własnych domów 465 mieszkańców Siedlec. Trafiły również do rodzin w Żelechowie, Łosicach, Pilawie, Garwolinie, Sobolewie, Stoczku Łukowskim, Mordach, Kałuszynie, Mrozach i Mińsku Mazowieckim.

Dziecko z Zamojszczyzny o nieznanym nazwisku sfotografowane w Warszawie w Zakładzie Fotograficznym p. Kołaczkowskiego, 1943 r. (fot. z zasobu IPN)

Dwoje dzieci wysiedlonych z b. pow. biłgorajskiego i umieszczonych w obozie w Lublinie przy ul. Krochmalnej (wg innego źródła - w Warszawie),

1944 r. (fot. z zasobu IPN)

**Dzieci z Zamojszczyzny w
sierocińcu w Łaskarzewie,
1942-1943 (fot. z zasobu IPN)**

Ofiary niemieckiego bestialstwa

Dzieci przyjęte do Szpitala Miejskiego w Siedlcach znajdowały się, według lekarzy udzielających im pomocy, w tragicznym stanie: były skrajnie wycieńczone, zawszone, chorowały na zapalenie płuc, miały odmrożenia II i III stopnia, zapalenia stawów i owrzodzenia.

Pogrzeb przerodził się w wielotysięczną manifestację. Po mszy kondukt z trumnami, niesionymi na ramionach mieszkańców Siedlec, wyruszył ulicami miasta.

3 lutego 1943 roku zorganizowano w Siedlcach pogrzeb wysiedleńców zmarłych w czasie transportu. W zbiorowej mogile pochowano 23 osoby: dzieci i dorosłych, głównie starców. Niemcy wydali zgodę na cichy pogrzeb. Jego organizacją zajął się burmistrz Siedlec, Stanisław Zdanowski. Pogrzeb przerodził się w wielotysięczną manifestację. Po mszy w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika kondukt z trumnami, niesionymi na ramionach mieszkańców Siedlec, wyruszył ulicami miasta. Uczestnicy w milczeniu podążali na pobliski cmentarz.

Wkrótce potem burmistrz za akcję ratowania dzieci i zorganizowanie pogrzebu został aresztowany i osadzony

na Pawiaku, a następnie zesłany do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. Zmarł w 1966 r.

Kolejne pochówki zmarłych wysiedleńców z Zamojszczyzny Niemcy kazali przeprowadzać nocą...

Pogrzeb wysiedleńców z Zamojszczyzny w Siedlcach. Kondukt pogrzebowy na ul. Szpitalnej. Zdjęcie wykonane z okna Ubezpieczalni Społecznej przy ul. 1 Maja. Autor: Tadeusz Zbigniew Castelli, 3 II 1943 r. (fot. z zasobu IPN)

Pogrzeb wysiedleńców z Zamojszczyzny w Siedlcach. Wynoszenie trumien przez wiernych z kościoła pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, 3 II 1943 r. (fot. z zasobu IPN)

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ